

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-90-6>

УДК336.77

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СТАНУ ДОВОЄННОГО ТА ВОЄННОГО ПЕРІОДІВ

BUSINESS BANK LENDING IN UKRAINE: ANALYSIS OF THE PRE-WAR AND MARTIAL PERIODS

Зарічна Надія Зіновіївна

кандидат економічних наук, доцент,

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8844-5519>**Zarichna Nadiia**

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

У статті досліджено ключові фактори, які зумовили зростання обсягів банківського кредитування бізнесу в Україні у довоєнний та воєнний періоди, обґрунтовано практичні рекомендації щодо відновлення ринкових механізмів фінансування суб'єктів господарювання в умовах війни. Виявлено критичну структурну трансформацію банківської системи України: з кредитно-інвестиційної на боргово-емісійну. Визначено, що частка державних банків у кредитному портфелі бізнесу скоротилася, тоді як приватних – зросла. Доведено, що державна програма «Доступні кредити 5-7-9» виконала антикризову функцію, проте не виступила драйвером системного зростання. Виокремлено стимулюючі та стримуючі фактори зростання кредитного портфеля в довоєнний та воєнний періоди. Запропоновано комплексний підхід для відновлення ринкових механізмів кредитування бізнесу в умовах війни за напрямками: стимулювання, гарантії, цифровізація, валютні інструменти.

Ключові слова: банківське кредитування, кредитний портфель, довоєнний та воєнний періоди, державні банки, ринкові механізми фінансування.

The article examines the key factors driving the growth of bank lending to businesses in Ukraine during the pre-war and martial periods and substantiates practical recommendations for restoring market-based financing mechanisms for business entities amidst the war. The study employs methods of economic and statistical analysis to assess the dynamics and structure of the loan portfolio, comparative analysis to contrast pre-war and martial indicators, and the systems-structural method to determine the role of the state-owned banking sector and the factors influencing lending activity. It has been established that the total volume of business loans increased during the period under study; however, real growth – adjusted for exchange rate fluctuations – differs significantly from the aggregate statistics. A critical structural transformation of Ukraine's banking system was identified: a shift from a credit-and-investment model to a debt-financing model, indicating the substitution of lending to the real sector with the financing of public debt. It was determined that the share of state-owned banks in the business loan portfolio declined, whereas private banks with Ukrainian capital and subsidiaries of international groups stepped up market-based lending. It has been demonstrated that the "Affordable Loans 5-7-9%" state program fulfilled an anti-crisis function but failed to act as a driver of systemic growth. The factors stimulating and constraining loan portfolio growth during the pre-war and martial periods have been identified. A comprehensive approach to restoring market mechanisms is proposed, encompassing the incentivization of bank lending through increased risk weightings for domestic government bonds, the expansion of guarantee mechanisms, the digitalization of lending processes via the Diia portal, bank syndication, and the establishment of a business ombudsman institution for credit-related matters. The research findings can be used by banking institutions to optimize lending strategies, and by business entities to make informed choices regarding financing sources amidst wartime uncertainty.

Keywords: bank lending, loan portfolio, pre-war and marital periods, state-owned banks, market-based financing mechanisms.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення в Україну спричинило радикальну трансформацію національної моделі банківського кредитування. Фінансовий сектор

опинився перед низкою безпрецедентних викликів: знищення виробничої та логістичної інфраструктури, релокація підприємств і робочої сили, тимчасова окупація економічно

активних територій, експоненційне зростання кредитних ризиків і стрімке зниження ділової активності. У відповідь на цю ситуацію, Національний банк України запровадив екстрений комплекс заходів, а саме: закріплення обмінного курсу гривні, операційні обмеження на фінансовому ринку, пом'якшення монетарної політики шляхом зниження облікової ставки задля підтримання банківської ліквідності, а також розширення механізмів рефінансування. Попри руйнівний вплив війни на макроекономічні показники, впродовж останніх чотирьох років спостерігається зростання сукупного кредитного портфелю юридичних осіб до 40% і на початок 2026-го року загальна сума склала 783 млрд грн. Попри те, що аналітичні дані НБУ вказують на безпрецедентні обсяги кредитування підприємств і визначають цей процес як «кредитну експансію», недостатньо вивченими залишаються питання особливостей реального зростання кредитного портфелю, його фактичної ефективності, а також частки участі державного банківського сектору в загальному обсязі кредитування юридичних осіб. За підсумками 2025 року, співвідношення кредитів бізнесу до ВВП становило 8,8%, що менше ніж показник 2021 року – 10,4%, тож про «кредитну експансію» говорити не варто, а дослідження різниці в макростатистиці та реальних бізнес-потребах актуалізують обрану тему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

З огляду на трансформаційні зміни у вітчизняному фінансовому секторі, зумовлені воєнним станом та макроекономічною нестабільністю, значно посилилася увага науковців до проблем банківського кредитування бізнесу.

Дослідження Корнєєва В., Забчука Г., Іващука О., Винник Т., Рудана В. [1] зосереджене на компаративному аналізі банківського кредитування вітчизняних підприємств в умовах війни, зокрема з'ясовано вплив воєнного стану на функціонування банківської системи та її здатність підтримувати економіку загалом. Бублик Є., Коваленко В. та співавтори [2-4] виявили інституційні прогалини кредитної системи, зокрема слабкість державної політики стимулювання кредитування та деформацію механізмів корпоративного фінансування, що потребує перегляду монетарної політики НБУ. Рудевська В., Швайко М. та інші [5-7] у своїх дослідженнях підтвердили, що надлишкова ліквідність банківської системи не трансформується у кредитування через порушення трансмісійного механізму в умовах війни.

Наукові здобутки Крупки М., Ваньковича Д., Кульчицького М. [8] присвячені дослідженням ролі банківського сектору у фінансуванні ключових секторів держави, а також у формуванні загальнодержавної стратегії. У праці Тимошенко М., Бондаренко А. [9] основний акцент зроблено на проблемах погашення (NPL), оцінці державної програми «Доступні кредити 5-7-9» та необхідності впровадження адаптивної кредитної політики.

Водночас, дослідники недостатньо уваги приділили питанням реального зростання обсягів кредитування бізнесу в Україні, а також специфіці залученості державних банків до цього процесу у довоєнний період та період воєнного стану, що вимагає поглиблення наукового аналізу цієї проблематики.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення ключових факторів, які зумовили зростання обсягів банківського кредитування бізнесу в Україні за період дії воєнного стану та розробка рекомендацій щодо відновлення ринкових механізмів фінансування суб'єктів господарювання в умовах війни.

Для досягнення поставленої мети потрібно виконати наступні завдання:

- проаналізувати динаміку банківського кредитування бізнесу у довоєнний та воєнний періоди;
- дослідити структурні зрушення в банківських активах, зокрема співвідношення кредитних та інвестиційних операцій, а також ефективність державної програми пільгового кредитування «5-7-9» у підтримці бізнесу;
- визначити частку участі державного банківського сектору у загальному кредитному портфелі;
- виділити фактори, що реально вплинули на зростання обсягів кредитування бізнесу під час дії воєнного стану, а які гальмували.
- розробити практичні рекомендації щодо відновлення ринкових
- механізмів кредитування бізнесу в умовах війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Повномасштабне вторгнення спричинило колапс багатьох секторів економіки України, проте банківська система продемонструвала виняткову стійкість. Всупереч думці про «замороження» кредитування, офіційна статистика НБУ фіксує рекордні темпи зростання розміру корпоративного портфелю. Оскільки зовнішнє (міжнародне) фінансування ускладнене, внутрішнє банківське креди-

тування стало ключовим інструментом підтримки ліквідності підприємств та реалізації інвестиційних проектів в умовах невизначеності спричинених військовими діями.

До початку повномасштабної війни банківська система України відновлювалася після пандемії COVID-19. Темпи зростання чистого кредитування бізнесу в національній валюті були позитивними, але стриманими. Довоєнний період 2019-2021 років характеризувався відносною стабільністю. За даними НБУ, загальний обсяг кредитів в економіці у 2021 році збільшився на 29% і склав – 567 млрд грн, проте співвідношення кредитів бізнесу до ВВП, за цей період, знизилося на 1% і становило 10 % (рис. 1). Структура банківських активів демонструвала традиційну кредитну модель: кредитні послуги становили 60-70% активних операцій, тоді як операції з цінними паперами – 40-30%. Співвідношення кредитів до депозитів перебувало на рівні 65-70% (середньосвітовий показник – 89%), що свідчило про збалансовану трансформацію залучених коштів у кредитні ресурси. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9» офіційно розпочала прийом заявок 01 лютого 2020 року, тому не мала домінуючого впливу на фінансування бізнесу, а ринкове кре-

дитування залишалося основним його джерелом.

Воєнний період 2022-2025 років характеризувався шоковим падінням кредитного ринку та структурною трансформацією національної банківської системи. Загальний обсяг кредитів в економіці, за підсумками 2022 року, скоротився на 12%, що було наслідком як припинення діяльності значної частини позичальників, так і консервативної політики банків, спрямованої на мінімізацію ризиків. У 2023 році падіння тривало, хоча сповільнилося до 6 %. Лише у 2024 році зростання кредитного портфелю відновилося на 10 %, у 2025 році – на 30% і загалом обсяг кредитування бізнесу сягнув 783 млрд грн, що на 40% більше за довоєнний період, проте майже половина приросту є наслідком зміни курсу гривні, тож реально цей показник зріс лише на 18% (рис. 1).

Позитивна динаміка сукупних показників нівелюється суттєвими структурними змінами. Найбільш вагомою трансформацією воєнного періоду стала переорієнтація банків з кредитування на інвестування в державні папери задля безризикового отримання доходу та виконання нормативів НБУ. Частка кредитних послуг у структурі активних опе-

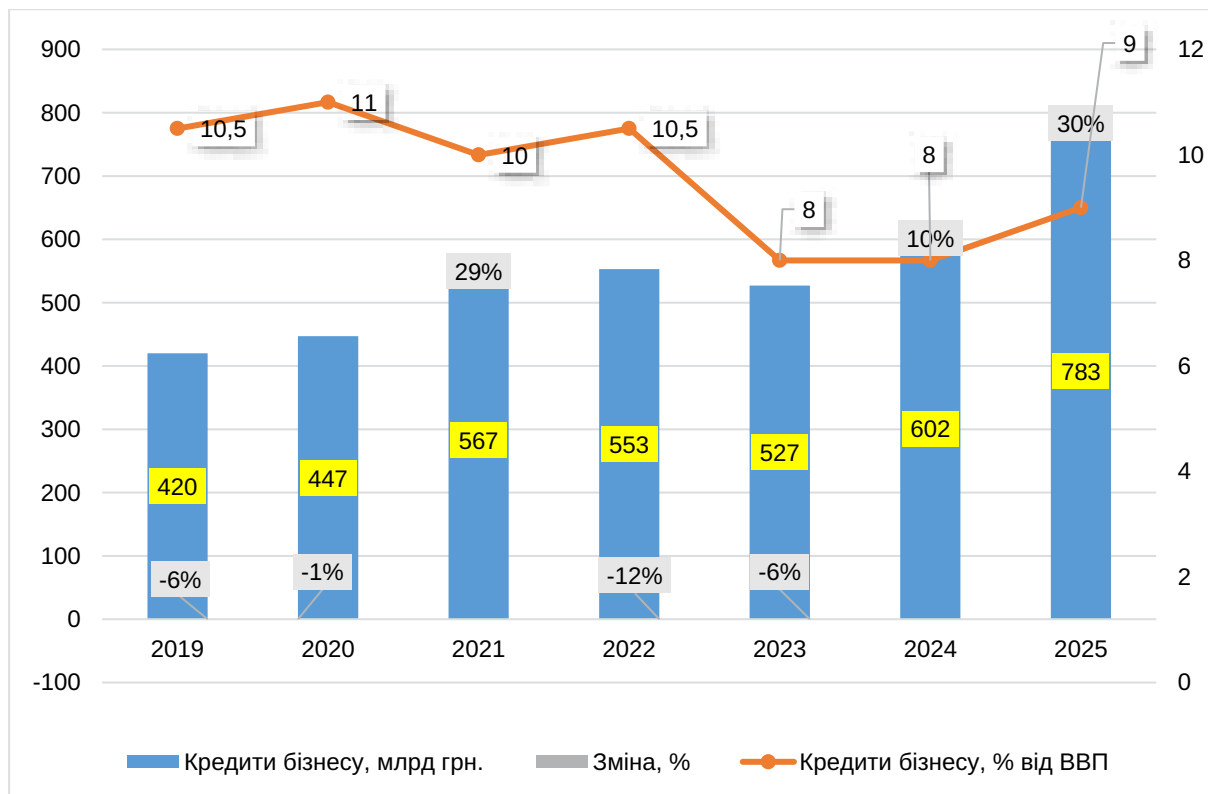

Рис. 1. Динаміка кредитування бізнесу та ВВП у довоєнний та воєнний періоди

Джерело: сформовано автором на основі [10; 11]

рацій банків скоротилася з 60% у 2019 році до 25-30% у воєнний період, тоді як частка операцій з цінними паперами зросла з 40% до майже 70%. Банки активно вкладали кошти в депозитні сертифікати НБУ та облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), оскільки депозитні ставки за ними були вищими, ніж за кредитами, наданими корпоративним клієнтам.

Як результат – співвідношення кредитів до ВВП у 2025 році склало 9%, це менше за показники 2019-2021 років (довоєнного періоду) – 10,5%, тож даний феномен створює «парадокс банківської системи» або іншими словами ситуацію можна описати як «парадокс Шредінгера»: при надлишковій ліквідності кредити реальному сектору залишаються обмеженими, підприємці скаржаться на недоступність коштів.

За результатами дослідження проведеного у 2025 році Європейською Бізнес Асоціацією спільно з UKRSIBBANK частка компаній, що планували фінансування кредитами, скоротилася з 16% до 12%. А в опитуваннях НБУ частка великих підприємств, які планували брати кредит, за 2025 рік зменшилася з 48% до 46%. Головними бар'єрами для бізнесу виступили: високі відсоткові ставки, надмірні вимоги до застави, складна та тривала процедура розгляду заявок. Підприємці акцентували увагу на необхідності спрощення доступу до банківських кредитів та розширення державних програм підтримки, таких як «Доступні кредити 5-7-9», а також активнішого залучення міжнародного капіталу [11].

Державна програма «Доступні кредити 5-7-9» стала ключовим інструментом підтримки бізнесу в умовах війни. Частка позик за цією програмою в кредитному портфелі банків на кінець 2024 року становила 34%, за цей рік обсяги кредитування бізнесу зросли на 181 млрд грн, або на 30%. У 2025 році за цією ж держпрограмою видано кредитів на 94 млрд грн, майже стільки, як у 2024-му, тож рекордний приріст відбувся завдяки ринковому кредитуванню, а не стимулюванню державними субсидіями [10].

Структура банківської системи України визначається значною концентрацією капіталу в державному секторі, що сформувалася внаслідок націоналізації системно важливих установ у 2016-2017 роках та подальших змін. Якщо ж характеризувати частку державних банків в кредитному портфелі бізнесу довоєнного періоду, то вона варіювала в діапазоні

44,5-46%, рекордного розміру – 49,3% вона досягла у 2022 році, проте, у контексті повномасштабної військової агресії 2022-2025 рр, роль державних банків як інструменту реалізації політики суттєво трансформувалася і характеризується негативною динамікою: з 49,3% до 34%.

За підсумками 2025 року, розмір кредитного портфеля бізнесу становив 783 млрд грн, де 42%, або 329 млрд грн знаходилося на балансі державних банків, а саме: АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АБ «Укргазбанк», АТ КБ «Приватбанк». Найбільший корпоративний кредитний портфель у гривнему вимірі мав АТ «Ощадбанк» – 102 млрд грн (у 2024 році – 90,4 млрд, приріст 13%), що підтверджує його системну роль у фінансуванні великого бізнесу. Друге місце посів АТ «Укрексімбанк» із 86 млрд грн (приріст 9% до попереднього періоду) кредитного портфеля бізнесу. Третю позицію із 81 млрд грн (приріст 35% за 2025 рік) портфеля кредитування бізнесу посідає АБ «Укргазбанк». АТ КБ «Приватбанк» обіймає 6-те місце в рейтингу Топ-10 банків – кредиторів бізнесу із розміром портфеля у 60 млрд грн (приріст 62% або 37,2 млрд грн).

Пожвавлення кредитування за підсумками 2025 року супроводжувалося активізацією приватних банків з українським капіталом (АТ «ПУМБ») та дочірніх структур міжнародних груп (АТ «Райффайзен Банк», АТ «ОТП Банк», АТ «Креді Агріколь Банк»). Основною відмінністю іноземних банків було збільшення портфеля не за рахунок державних програм, а завдяки кредитуванню на ринкових умовах та у співпраці з міжнародними фінансовими інститутами.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можемо виділити фактори, що реально вплинули на зростання обсягів кредитування бізнесу під час дії воєнного стану, а саме:

1. Державна програма пільгового кредитування «5-7-9» стала ключовим інструментом підтримки українського бізнесу в період війни.

2. Активізація приватних банків з українським капіталом та дочірніх структур міжнародних груп.

3. Зростання кредитного портфеля державних банків.

4. Зниження облікової ставки НБУ.

До числа факторів, що гальмували нарощення кредитного портфеля віднесемо:

1. Переорієнтація банків з кредитування на інвестування в державні папери (ОВДП, депозитні сертифікати НБУ).

2. Високі відсоткові ставки за кредитами.

3. Надмірні вимоги до застави та складна процедура розгляду заявок від представників бізнесу.

4. Шокове падіння кредитного ринку у 2022-2023 роках.

5. Зниження ділової активності, зниження інфраструктури, окупація територій, зростання кредитних ризиків.

6. Скорочення попиту на кредити.

Відтак виокремлені нами фактори, свідчать про те, що номінальне зростання кредитування бізнесу у воєнний період не є результатом відновлення ринкових механізмів. Фактично банківська система виконувала і досі виконує функцію фінансування державного боргу, а не реального сектору економіки.

На основі виявлених проблем пропонуємо ряд практичних рекомендацій щодо відновлення ринкових механізмів кредитування бізнесу та підвищення ефективності кредитної підтримки суб'єктів господарювання в умовах війни:

1. Стимулювання банків повертатися до кредитування бізнесу шляхом підвищення коефіцієнтів ризику для надмірних вкладень в ОВДП, розробка стратегій з розвитку кредитування на національному рівні [12].

2. Встановлення цільових орієнтирів для державних банків з метою доведення їх частини у структурі активів до 50%.

3. Розширення механізмів часткового гарантування (збільшуючи покриття державних гарантій за програмою «5-7-9» до 80-90% для середнього бізнесу та 100% для критично важливих підприємств); запровадження портфельних гарантій (як у ЄС) з метою загальної диферсифікації позичальників.

4. Запровадження «кредитного скорингу з елементами форс-мажору».

5. Об'єднання на порталі Дія всіх кредитних пропозицій банків з автоматичним порівнянням умов, калькулятором ставок та попереднім скорингом.

6. Активізація кредитування в іноземній валюті під гарантії міжнародних організацій зі ставкою EURBOR+ 2-3% для експортоорієнтованих та імпортозалежних підприємств.

7. Створення бізнес-омбудсменів з кредитних питань для швидкого реагування та вирішення спорів між банками та позичальниками.

8. Синдикація державних і приватних банків з метою розподілу ризиків та збільшення обсягів фінансування бізнесу.

Запропоновані практичні рекомендації спрямовані не лише для покращення кредитної підтримки бізнесу в умовах війни, а й на подолання «парадоксу Шредінгера» – коли гроші в системі є, але до бізнесу вони не доходять. Ключова ідея полягає у тому, щоб зробити кредитування вигіднішим за ОВДП, а доступ до нього – швидшим і простішим.

Висновки. Війна докорінно змінила модель банківської системи України: з кредитно-інвестиційної на боргово-емісійну. Зростання кредитного портфеля є номінальним та частково інфляційним, а реальне кредитування бізнесу залишається обмеженим через структурний перекид в сторону ОВДП. Хоча загальний показник кредитів бізнесу зріс на 40% (з 567 млрд грн у 2021 році до 783 млрд у 2025 році), реальне зростання з урахуванням інфляції та девальвації національної валюти склало лише 18%. Ключовим є те, що співвідношення кредитів до ВВП знизилося з 10,4% (у 2021 році) до 8,8% (у 2025 році). Це спростовує тезу про «кредитну експансію» і доводить, що банківська система не досягла довоєнного періоду відносно масштабів економіки, а лише компенсувала шокове падіння 2022-2023 років.

Банки замінили кредитування операціями з інвестування в боргові державні папери. Частка кредитів банків впала з 60% до 25-30%, натомість частка ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ зросла до 70%. Це означає, що банки обирають безризиковий та високодохідний шлях, а не фінансування реального сектору.

Державна програма «Доступні кредити 5-7-9» виконала антикризову, а не ринкову роль. У 2024 році її частка в портфелях банків сягнула 34%, проте рекордний приріст відбувся у 2025 році завдяки ринковому кредитуванню приватних банків, а не державним субсидіям. Це свідчить, що програма виступила «рятівним кругом», а не драйвером системного зростання.

Роль державних банків послабилася, їхня частка в кредитному портфелі бізнесу скоротилася з 49,3% (у 2022 році) до 34% (у 2025 році). Водночас активізувалися приватні банки, які наростили портфелі без державних дотацій, а за рахунок ринкових умов та співпраці з міжнародними фондами. Це позитивний тренд, але він не компенсо-

вує ролі державних банків в кредитуванні реального сектору економіки. Як наслідок, впродовж 2024-2025 років відбулося номінальне зростання, а це не відновлення ринку, а виконання банками функції фінансування дефіциту держбюджету замість кредитування бізнесу.

Запропоновані практичні рекомендації є системними та реалістичними, оскільки вони спрямовані на зміну поведінкових стимулів банків, а не на додаткове адміністрування. Ключовими завданнями на найближчі роки є відновлення ринкових стимулів, щоб банки знову почали отримувати прибуток на ризиках бізнесу, а безризикове фінансування держави відійшло на другий план. Запропоновані

заходи (стимулювання, гарантії, цифровізація, валютні інструменти) здатні подолати «парадокс Шредінгера» за умови їх синхронного впровадження зі сторони НБУ та уряду України.

Перспективи подальших досліджень полягають поглибленому аналізі ефективності державних програм у розрізі секторів економіки, а саме проведення секторального аналізу для визначення впливу державної програми «Доступні кредити 5-7-9» на різні галузі. Такий аналіз дозволить перейти від макростатистики до точкових рекомендацій для кожного сектору економіки, виявити структурні бар'єри та розробити альтернативні механізми для їх подолання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корнєєв В., Забчук Г., Іващук О., Винник, Т., Рудан В. Компаративний аналіз банківського кредитування підприємств України в умовах війни. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. № 6 (59). С. 11–23. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.59.2024.4533> (дата звернення: 01.07.2026)
2. Бублик Є., Єршова Г., Гаркавенко В., Лопатенко Д. Інституційні чинники стагнації ринку банківського кредитування в Україні та напрями її подолання. *Фінанси України*. 2024. № 4 (341). С. 40-58.
3. Бублик Є. Зміни грошово-кредитної політики України в інтересах забезпечення сталого розвитку. *Облік, контроль і оподаткування на шляху повоєнного відновлення України та досягнення цілей сталого розвитку* : збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 10-11 квітня 2025 р.). Київ, 2025. С. 427-429.
4. Коваленко В., Стоянова О. Кредитування корпоративного бізнесу в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2025. № 5 (330). DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-5-330-38-49> (дата звернення: 03.07.2026)
5. Рудевська, В., Боярко, І., Щербина, А., Сидоренко, О., Коблик, І., Пономарьова, О. Вплив ліквідності банківської системи України на обсяги кредитування та інвестування в державні цінні папери в умовах війни. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. № 1(54), С. 37–50. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4283> (дата звернення: 03.07.2026)
6. Shvaik, M. Transformation of financing channels for small and medium-sized businesses in wartime and the tasks of state economic security policy. *Pressing Problems of Public Administration*. 2025. № 2(67). P. 101–121. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2025-2-05> (дата звернення: 01.07.2026)
7. Siva, S., Baixa J. War's ripple effect: regional banking dynamics in times of conflict – insights from Ukraine. *Working Papers IES 2025/26*. Charles University Prague. Faculty of Social Sciences. Institute of Economic Studies. 2025. URL: https://ideas.repec.org/p/fau/wpaper/wp2025_26.html (дата звернення: 03.07.2026)
8. Крупка М., Ванькович Д., Кульчицький М. Банківське кредитування пріоритетних галузей економіки в механізмі реалізації фінансової політики України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-21> (дата звернення: 01.07.2026)
9. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-115> (дата звернення: 03.07.2026)
10. Мануїлов О. Кредитування Шредінгера. *Журнал Forbes Ukraine*. 2026. № 2 [41]. С. 28-30. URL: <https://forbes.ua/money/kredituvannya-shredingera-nbu-govorit-pro-ekspansiyu-biznes-kreditiv-ne-bere-khto-naspravdi-finansue-kompanii-pid-chas-viyni-05052026-38582> (дата звернення: 30.06.2026)
11. Як МСБ оцінюють доступ до фінансування в Україні, – дослідження ЄБА та Укрсиббанку. Європейська Бізнес Асоціація. 29.07.2025. URL: <https://eba.com.ua/yak-msb-otsinyuyut-dostup-do-finansuvannya-v-ukrayini-doslidzhennya-eva-ta-ukrsibbank/> (дата звернення: 30.06.2026)
12. Стратегія з розвитку кредитування. Національний банк України. 2026. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/A4_strategiia-z-rozvytku-kredituvannia%E2%80%9330.06.2026.pdf?v=17 (дата звернення: 30.06.2026)

REFERENCES:

1. Kornieiev V., Zabchuk H., Ivashchuk O., Vynnyk T., Rudan V. (2024) Komparatyvnyi analiz bankivskoho kredytuvannia pidpriemstv Ukrainy v umovakh viiny [Comparative analysis of bank lending to Ukrainian enterprises in wartime conditions]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice*. vol. 6 (59), pp. 11–23. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4533> (accessed July 01, 2026)
2. Bublyk Y., Yershova H., Harkavenko V., Lopatenko D. (2024) Instytutsiini chynnyky stahnatsii rynku bankivskoho kredytuvannia v Ukraini ta napriamy yii podolannia [Institutional factors contributing to the stagnation of the bank lending market in Ukraine and ways of its overcoming]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*. vol. 4 (341), pp. 40-58.
3. Bublyk Y. (2025) Zminy hroshovo-kredytnoi polityky Ukrainy v interesakh zabezpechennia staloho rozvytku [Changes to Ukraine's monetary policy in the interest of ensuring sustainable development]. *Oblik, kontrol i opodatkuvannia na shliakhu povoiennoho vidnovlennia Ukrainy ta dosiahnennia tsilei staloho rozvytku : zbirnyk materialiv X Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Kyiv, April 10-11, 2025). Kyiv, 2025. P. 427-429.
4. Kovalenko V., Stoianova O. (2025) Kredytuvannia korporativnoho biznesu v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Corporate Business Lending Under Martial Law in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*. vol. 5 (330). DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-5-330-38-49> (accessed July 03, 2026)
5. Rudevskia V., Boiarko I., Shcherbyna A., Sydorenko O., Koblyk I., Ponomarova O. (2024) Vplyv likvidnosti bankivskoi systemy Ukrainy na obsiahy kredytuvannia ta investuvannia v derzhavni tsinni papery v umovakh viiny [The impact of the banking system liquidity on the volume of lending and investment in government securities during the war]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 1 (54), pp. 37–50. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4283> (accessed July 03, 2026)
6. Shvaiko M. (2025) Transformation of financing channels for small and medium-sized businesses in wartime and the tasks of state economic security policy. *Pressing Problems of Public Administration*. vol. 2(67). pp. 101–121. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2025-2-05> (accessed July 01, 2026)
7. Siva S., Baxa J. (2025) War's ripple effect: regional banking dynamics in times of conflict – insights from Ukraine. *Working Papers IES 2025/26*. Charles University Prague. Faculty of Social Sciences. Institute of Economic Studies. URL: https://ideas.repec.org/p/fau/wpaper/wp2025_26.html (accessed July 03, 2026)
8. Krupka M., Vankovych D., Kulchytskyi M. (2024) Bankivske kredytuvannia prioritetnykh haluzei ekonomiky v mekhanizmi realizatsii finansovoi polityky Ukrainy [Bank lending to priority sectors of the economy in the mechanism of implementing Ukraine's financial policy]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-21> (accessed July 01, 2026)
9. Tymoshenko M., Bondarenko A. (2025) Bankivske kredytuvannia v suchasnykh umovakh [Bank lending in modern conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-115> (accessed July 03, 2026)
10. Manuilov O. (2026) Kredytuvannia Shredinhera [Schrödinger's loan]. *Zhurnal Forbes Ukraine – Magazine Forbes Ukraine*, vol. 2 [41], pp.28-30. Available at: <https://forbes.ua/money/kredituvannya-shredingera-nbu-govorit-pro-ekspansiyu-biznes-kreditiv-ne-bere-khto-naspravdi-finansue-kompanii-pid-chas-viyni-05052026-38582> (accessed June 30, 2026)
11. Iak MSB otsiniuiut dostup do finansuvannia v Ukraini, – doslidzhennia EBA ta Uksibbank (July 29-th, 2025) [How SMEs rate access to finance in Ukraine – a study by the EBA and Uksibbank]. *Yevropeiska Biznes Asotsiatsiia – European Business Association*. Available at: <https://eba.com.ua/yak-msb-otsinyuyut-dostup-do-finansuvannya-v-ukrayini-doslidzhennya-eva-ta-ukrsibbank/> (accessed June 30, 2026)
12. Stratehiia z rozvytku kredytuvannia (2026) [Lending Development Strategy]. *Natsionalnyi bank Ukrainy – National Bank of Ukraine*. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/A4_stratehiia-z-rozvytku-kredytuvannya%E2%80%93932026.pdf?v=17 (accessed June 30, 2026)

Дата надходження статті: 07.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 21.09.2026

Дата публікації статті: 23.09.2026